

Olga Płaszczewska, *Przestrzenie komparatystyki – italianizm*,
Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.

Pierwszy w Polsce zarys historii komparatystyki światowej i polskiej oraz charakterystyka jej obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem italianizmu jako jednego z nich, wzbogacony o przykładowe interpretacje, stanowiące ilustrację przedstawionej metodologii komparatystycznej.

Do czytelnika

I. PRZESTRZENIE KOMPARATYSTYKI

1. NAZWA DYSCYPLINY

2. ZARYS DZIEJÓW ZJAWISKA ZA GRANICĄ

Romantyczne początki

Wiek porównań

„Klasyczny humanizm złotego wieku”

„Kryzys” komparatystyki

Komparatystyka niemiecka — znaczący nurt „osobny”

Czas ponowoczesności

Dwudziestolecie podręczników

Ku nowemu tysiącleciu

3. WOKÓŁ DEFINICJI

4. KOMPARATYSTYKA W POLSCE

Tradycja retoryczna i romantyczne początki

Pod znakiem pozytywizmu

Badania porównawcze w wymiarze europejskim

Międzywojenne spory

„Wpływ” literacki a psychogeneza

Kierunki poszukiwań: folklor, przekład i Geistesgeschichte

Czas próby

„Odwilż” w badaniach porównawczych

Praktyka badawcza a rozwój komparatystyki

Refleksje metakrytyczne lat siedemdziesiątych

Próby syntezy

Komparatystyka w słowniku

Przełom lat dziewięćdziesiątych: instytucjonalizacja specjalności

Komparatystyka schyłku wieku

Z perspektywy romanisty

Komparatystyka na uniwersytecie - Kraków

Radziejowickie rewizje

Sławistyka i antropologia

„Komparatystyka wewnętrzna”

Potencjały intertekstualne

Wnioski i perspektywy

5. GŁÓWNE OBSZARY KOMPARATYSTYKI

A. OBSZARY SZEROKIE

Porównawcza historia literatur(y)
Europejska starożytność i współczesność
Tematy i mity literackie
Genologia
Imagologia
Historia idei
Wielokulturowość i postkolonializm
Korespondencja sztuk
Literatura i sztuki plastyczne
Literatura, muzyka, spektakl, film
Korespondencja sztuk, czyli „komparatystyka pogranicza”

B. OBSZARY SPECYFICZNE

Przekład

Podróż literacka

Italianizm

1. Italianizm albo ‘rozpacz semantyka’

2. Italianizm i komparatystyka epoki Van Tieghema

3. Z dziejów badań nad italianizmem w Polsce

4. Główne obszary i kierunki badań nad italianizmem:

Warsztat bibliograficzny i materiały referencyjne

Italianistyczny punkt widzenia

Porównawcza historia literatury

Podróż włoska

Imagologia

Tematy i mity geografii literackiej

Recepcja i przekład

Korespondencja sztuk

5. Italianizm w kalejdoskopie komparatystyki

6. KOMPARATYSTYKA - UWAGI NA MARGINESIE

7. WSKAZÓWKI BIBLIOGRAFICZNE

II. W KALEJDOSKOPIE ITALIANIZMU

1. PORÓWNAWCZA HISTORIA LITERATURY

Literatura włoska z perspektywy polskiej

O dialogu w Dziełkach moralnych Giacoma Leopardiego

O zacieraniu granic między fikcją a rzeczywistością: Gabriele d’Annunzio – mistrz autokreacji

Ekspansja przestrzenna i horror vacui

Sztuka reżyserii

Obraz i maska

(Auto)kreacja, czyli nieśmiertelność

2. TEMATOLOGIA

Porównawcze czytanie

Bezsenne noce XIX stulecia - Silvio Pellico i Józef Ignacy Kraszewski

Bezsенność, kawa i opium

‘Wzajemne spojrzenia’

Misja i ucieczka

Samotność i zaangażowanie
Analogie kulturowe i różnice recepcji
O pewnym paralelizmie (Ignazio Silone, Fontamara - Julian Strykowski, Bieg do Fragalà)
Analogie interliterackie i ich przyczyny
Powinowactwo czy plagiat?
Lektura porównawcza
Analogie
 Miejsce akcji
 Schemat fabularny
 Konstrukcja bohatera
 Bohater zbiorowy
Różnice
 Koncepcja czasu
 Struktura narracyjna
 Kontekst historyczny
Wobec italianizmu
„Bieg do Fragalà” i „Fontamara” w kontekście komparatystyki

Między literaturami: asocjacje

Rzym, rzeźba i Ameryka, czyli wspólne szlaki Norwida i Hawthorne'a

3. KORESPONDENCJA SZTUK

Uwolnienie Angeliki (Ludovico Ariosto, Orland szalony, X) w przekładzie intersemiotycznym (Jeana-Auguste-Dominique Ingres - Eugène Delacroix)

O przekładzie i transmutacji
Kilka szczegółów z historii sztuki
'Miejsca niedookreślenia' a reprezentacje malarskie
Bohaterowie w świetle przekładu
Malarskie unaocznienia: Ingres
Malarskie unaocznienia: Delacroix
Konfrontacje

Piękno w zwierciadle piękna – Torquato Tasso w wizjach Delacroix, Baudelaire'a i Norwida

Tasso romantyków
Wbrew konwencjom
Pędzlem Delacroix
Okiem Baudelaire'a
Piórem Norwida
Zamiast podsumowania

Maria Konopnicka i Edith Wharton wobec sztuki weneckiej

Italopisarstwo i legenda Wenecji
Maria Konopnicka i Edith Wharton
Włochy Konopnickiej i Wharton
Stereotypy i przewodnicy
Historia, sztuka i poezja
Czytanie Tycjana
Wobec „miasta umarłego”
Pejzaż i asocjacje kulturowe

Religia i salon
Codziennosc i sztuka przez pryzmat literatury
'Podróznik w spódnicy' albo genderowy nawias
O patrzeniu i czytaniu

4. IMAGOLOGIA I PODRÓŻ WŁOSKA

Nie tylko przestrzeń

Ostatni lazzaron, albo Jamesa Fenimore'a Coopera wędrówki po Włoszech

Literatura i legenda w Podróży do Włoch Józefa Kremera

Włoska podróż edukacyjna w wydaniu Kremera

Historia, legenda, literatura i aluzja literacka

Włoskie podróżopisarstwo

Nawiązania literackie do konkretnych dzieł

Metonimie i symbole

Punkty na mapie

Teksty, obrazy, skojarzenia

Legendy i mity na rozdrożach kultur

Legendy literackie i historyczne

Pisarskim szlakiem

Podróż komparatysty

Intertekstualność

Podróż włoska jako dialog z literaturą. Uwagi na marginesie Podróży do Włoch Jarosława Iwaszkiewicza i Drogi do Sieny Marka Zagańczyka

5. WOKÓŁ PRZEKŁADU

Sonety krymskie we Włoszech: kilka refleksji nad przekładem

Przykłady:

Cisza morska (P. E. Pavolini, E. Damiani, C. Verdiani)

Ajudah (P. E. Pavolini, E. Damiani, C. Verdiani)

Córka Joria Gabriela d'Annunzio w przekładzie Marii Konopnickiej

Poezja Tadeusza Micińskiego we Włoszech (kilka uwag o przekładach)

6. ITALIANIZM — PERSPEKTYWY

7. BIBLIOGRAFIA CYTOWANYCH PRAC

8. SPIS ILUSTRACJI

9. NOTA BIBLIOGRAFICZNA

10. SUMMARY

11. RIASSUNTO

12. Indeks nazwisk